

ORIGINAL RESEARCH PAPER

Toluene Vapors Removal Using Cold Plasma and HZSM-5/TiO, Photo Catalyst

Razieh Janizadeh¹, Ali Kavanin², Mohammad Sharif Hosseini², Elham Yahyaei¹, Atefeh Mohammadi Nejad¹, Hasan Asilian Mahabadi^{3,*}

¹ Department of Occupational Health Engineering, Faculty of Medical Science, Tarbiat Modres University, Tehran. Iran

² Department of Occupational Health Engineering, Faculty of Health and Paramedical, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran

³ Department of Occupational Health Engineering, Faculty of Medical Science, Tarbiat Modres University, Tehran, Iran

Received: 2020-05-10

Accepted: 2020-09-12

ABSTRACT

Introduction: Regarding the daily growth of Volatile Organic Compounds (VOCs) application in a vast variety of industries which also contributed to their adverse effects, different methods were used for controlling their emission. One of the most effective methods for this purpose, is a combination of cold plasma and catalyst or photo catalyst. In this study, the effectiveness of the HZSM-5/ Tio2 for Toluene treatment removal was investigated

Material and Methods: HZSM-5 zeolite, and Tio2 in 3 and 8 weight percent were used for photo catalyst preparation. The TiO2 particles were coated on the zeolite by impregnation method. X-Ray Diffraction, Scanning Electron Microscope and Brunauer Emmett Teller tests were used for the identification of photo catalyst structural properties. Toluene vapors with 58±2 PPM concentrations were produced in ambient condition including the room pressure and temperature by a dynamic system and introduced to a reactor included 1 gr of the photo catalyst. Vapors were passed from the reactor continuously with a rate of 0.5 liter per minute. Removal efficiency in three different states; plasma only, plasma /HZSM-5/TiO2 3%tw, and plasma/HZSM-5/TiO2 8% tw were assessed at the voltages of 4000 to 8000.

Results: In the current study, the removal efficiency of toluene vapors were 44.9, 75.36 and 66.68 percent for plasma, plasma /HZSM-5/TiO2 3%tw and plasma/HZSM-5/TiO2 8% tw, respectively. Photo catalyst with 3 weight percent showed the best removal efficiency. In all tests, the removal efficiency increased when the voltage increased and in 7000 volts it reached the maximum level. Therefore, adding photo catalyst to the plasma caused significant improvement in removal efficiency. Also, HZSM-5/TiO2 3% tw showed the best performance for toluene vapors removal.

Conclusion: According to the current study findings, using this combination in an industrial environment can be an effective way for Toluene vapors without the need for high temperatures. This combination can be proposed for other VOCs.

Keywords: Cold Plasma, Photo Catalyst Toluene Vapors, Removal Eeeficiency.

1. INTRODUCTION

Volatile Organic Compounds (VOCs) are of the most important vaporous pollutants in industries and the environment. Most organic compounds are volatile, toxic or odorless. Toluene, as a VOC, has vast applications in a variety of chemical products such as sprays, Glue, and antifreeze Catalytic combustion, solvents. thermal combustion and biological methods are among

* Corresponding Author Email: fgolbabaei@tums.ac.ir

the common methods for removing VOCs in industrial environments. Non-Thermal Plasma (NTP) developed as an effective method for gaseous pollutant removal that combines with lots of catalyst and photo catalyst.

2. MATERIAL AND METHODS

For photo catalyst preparation TiO2 particles were coated on HZSM-5 zeolite by impregnation method with the two different weight percent of 3

Copyright © 2021 The Authors. Published by Tehran University of Medical Sciences.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license (https:// creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited. 08

Fig. 1. XRD pattern of HZSM-5 (a:standard pattern, b:study pattern)

Fig. 2. Removal efficiency for tree modes

and 8. Then, XRD, BET, SEM, and EDS tests were used to photo catalyst structure determination. Then, 1 gr of prepared photo catalyst was placed in a reactor with a length of 25 cm and an internal diameter of 1 cm. After that, 58±2 ppm of toluene vapors in ambient air temperature and pressure, and with a humidity of 6 percent were passed constantly through a reactor in 0.5 lit/min flow by a dynamic system. In this study, continuous plasma was created using DC power and dielectric Barrier Discharge mechanism. Toluene vapors degradation studied from 4000 to 7000 volts with 500 volts interval.

3. RESULTS AND DISCUSSION

Based on the results, the XRD pattern for HZSM-5 zeolite was compatible with standard pattern and both of them indicated two sharp peaks at $2\theta = 7^{\circ} - 9^{\circ}$ and . The Si/Al ratio was 52.9 indicating the high degree of hydrophobicity of the zeolite and consequently, the lack of significant active sites to be occupied by water molecules. The results of BET test also showed a specific surface area per gram of 298.8 m²/gr for zeolite and 212.80 and 189.33 m²/ gr for photo catalyst 3% and 8%, respectively. The best removal efficiency was 44.9, 75.36 and 66.68 percent for plasma, plasma/HZSM-5/TiO2-3% and Plasma/HZSM-5/TiO2-8%, respectively.

4. CONCLUSIONS

The photo catalyst / plasma combination was able to remove 75% of the input toluene concentration, which is considered as an acceptable result. So, this combination could be a good way to remove volatile organic pollutants such as toluene. This solution can be a good alternative over the other methods that require time, cost and energy. This study showed that using a plasma / photo catalyst combination has the ability to remove a high percentage of toluene vapors, even without the need for an external UV source and can be, therefore, a cost-effective method for this purpose. However, other studies are needed to further optimization of our developed system.

5. ACKNOWLEDGMENT

The study was founded by Tarbiat Modares University (TMU).

حذف بخارات تولوئن با استفاده از تلفیق پلاسمای سرد و فتوکاتالیست HZSM-5/TiO₂

راضیه جانی زاده ^۱، علی خوانین ^۱، محمد شریف حسینی ^۲، الهام یحیائی ^۱، عاطفه محمدی نژاد ^۱، حسن اصیلیان مهابادی ^{۳®}

^۱ گروه مهندسی بهداشت حرفه ای، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران ۲ گروه مهندسی بهداشت حرفه ای، دانشکده بهداشت و پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران ۲ گروه مهندسی بهداشت حرفه ای، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

تاريخ دريافت:۱۳۹۹/۲/۲۱، تاريخ پذيرش: ۱۳۹۹/۶/۲۲

🔳 مِکیدہ

مقدمه: با توجه به توسعه روزافزون استفاده از ترکیبات آلی فرّار ازجمله تولوئن و اثرات سوء آنها برسلامتی افراد، روشهای متنوعی از جمله تلفیق پلاسمای سرد و کاتالیست/فتوکاتالیست جهت کنترل این ترکیبات توسعه یافته است.هدف از انجام این مطالعه کارایی تلفیق فتوکاتالیست HZSM-5/TiO2 و پلاسمای سرد جهت حذف بخارات تولوئن است.

روش کار: جهت تهیه فتوکاتالیست از زئولیت 5-HZSM و TiO2 در ۳ و ۸ درصد وزنی استفاده شد. ذرات TiO2 با استفاده از روش تلقیح بر روی زئولیت 5-HZSM نشانده شدند. برای بررسی خصوصیات فتوکاتالیست از آزمونهای پراش اشعه ایکس، میروسکوپ الکترونی روبشی و تعیین سطح ویژه استفاده گردید. بخارات تولوئن در غلظت TPP T±۸۸ با استفاده از سیستم دینامیک تولید و در فشار و دمای محیط و رطوبت ۶ درصد از راکتور حاوی ۱ گرم فتوکاتالیست بهطور مداوم عبور داده شد. درنهایت راندمان حذف برای سه حالت پلاسما ، پلاسما و فوتوکاتالیست ۳ و ۸ درصد وزنی در محدوده ولتاژی ۴۰۰۰ تا ۲۰۰۰ ولت بافاصله ۲۰۰ ولت محاسبه گردید. **یافته ها:** در مطالعه حاضر راندمان حذف بخارات تولوئن به ترتیب ۴۴/۹، ۱۹۷۶ و ۸۶/۶۶ درصد برای پلاسما ، **یافته ها:** در مطالعه حاضر راندمان حذف بخارات تولوئن به ترتیب ۴۴/۹، ۲۲۵ ۲۱۰۵ با ۲۲۵۲ ۲۲٪ و ۲۲۵۲-۲۲۵۱ ۲۷ وزنی بدست آمد که ۲۵۷2 ۲۰۰۷ ولت بافاصله ۴۰۰ ولت محاسبه گردید. همچنین با افزایش ولتاژ، راندمان حذف نیز افزایش یافت بهطوری که در ولتاژ ۲۰۰۰ ولت به داکتر خود رسید. **نتیجه گیری:** افزودن فتوکاتالیست ۲۵۷۲ به پلاسمای سرد سبب افزایش قابل ملاحظهای در راندمان حذف آلاینده گردید و همچنین ۲۱۵۷ ۲۵۲۶ ۲۵۷۶ ۲۰۱۲ به پلاسمای سرد سبب افزایش قابل ملاحظهای در راندمان حذف

برای حذف بخارات تولوئن در محیطهای صنعتی بدون به مصرف انرژی بالا باشد. با توجه به نتایج بهدست آمده پیشنهاد میشود این تلفیق برای سایر ترکیبات آلی فرار نیز موردبررسی قرار گیرد.

🗮 كلمات كليدى: پلاسماى سرد، فتوكاتاليست، بخارات تولوئن، راندمان حذف

* پست الكترونيكى نويسنده مسئول مكاتبه: asilia_h@modares.ac.ir

راضیه جانی زاده و همکاران

🔳 مقدمه

آلایندههای گازی و بخارات درصد بالایی از آلایندههای صنعتی را به خود اختصاص میدهند که ازجمله آلایندههای گازی می توان به اکسیدهای نیتروژن، اکسیدهای گوگرد، اکسیدهای کربن و ... اشاره کرد (۱). تركيبات آلى فرار بويژه هيدروكربن هاى آروماتيك از مهمترین آلاینده های بخار شکل در محیط های شهری و صنعتی می باشند که به دلیل داشتن فشار بخار بالا، توانایی ورود به هوا را در دمای محیط دارند (۲–۵). اکثر ترکیبات آلی فرّار، سمی یا بودار هستند (۶). برخی از آنها مانند بنزن و کلروفرم از مواد سرطانزا محسوب می شوند(۷). تولوئن مادهای بیرنگ، قابل اشتعال با بوی شیرین و تند با آستانه ۲/۵ ppm و انحلال جزئی در آب است (۸- $C_6H_5CH_3$. این ماده دارای فرمول شیمیایی و $C_6H_5CH_3$ ، وزن مولکولی ۹۲/۱۴، فشار بخار ۲۸/۴میلیمتر جیوه، نقطهجوش ۱۱۰/۶ درجه سانتی گراد و چگالی ۱۸۶۷ گرم بر میلی لیتر، است (۱۱, ۱۲). این ماده به طور گسترده در صنایع داروسازی و بهعنوان خوراک در فرایندهای شیمیایی، تولید رنگهای دیواری، افشانهها، چسب، ضد یخ و همچنین بهعنوان حلال برای بسیاری از مواد، مورد استفاده قرار می گیرد (۱۳). احتراق کاتالیستی، احتراق حرارتی و روش های بیولوژیک از جمله روش های مرسوم برای حذف VOCs در محیط های صنعتی هستند. پلاسمای غیر حرارتی ۲ را به دلیل مقرون به صرفه بودن، شاید بتوان از جدیدترین و کارآمدترین روشها دانست. پلاسما بهعنوان فنّاوریای با کاربردهای متنوع برای اهداف مختلفی مورداستفاده قرار میگیرد و به دودسته حرارتی و غیرحرارتی تقسیم می شود. از جمله مزیت های پلاسمای داغ یا حرارتی، میتوان به دمای بالا، شدت بالا، عدم توليد اشعه يونيزان و دانسيته بالاي انرژی اشاره کرد. عیب اصلی این نوع پلاسما مصرف انرژی بسیار بالا است (۱۴, ۱۵). پلاسمای غیرحرارتی برای مقابله با بسیاری از آلایندههای فاز گازی توسعهیافته است

الكترونى سبب ايجاد يونها، الكترونها، راديكالها و يا برانگیخته شدن مولکولی می شود که درنهایت به طور قابل ملاحظه ای تولید گونههای ناخواسته را کاهش می دهد (۱۶). NTP بهوسیله تخلیه الکتریکی با استفاده از مكانيسمهاى مختلفي ازجمله تخليه كرونا (Corona Discharge)، تخلیه مانع دیالکتریک، پلاسما جت در فشار اتمسفر (Air Pressure Plasma Jet) و تخليه میکرو کاتدهای توخالی(Micro Hallow Cathod Discharge) تولید می شود (۱۷). مزیت اصلی NTP دمای عملیاتی پایین، حجم کوچک راکتور، توانایی حذف همزمان آلایندهها و تولید گونههای واکنشی بسیار فعال مانند یونها، رادیکالها، اکسیژن اتمی (O) و رادیکالهای هیدروکسیل(OH) است. این نوع پلاسما در دمای نسبتاً پایین می تواند آلایندهها را به ترکیباتی با خطر کمتر تبدیل کند (۱۸, ۱۹). یکی از خصوصیات منحصربه فرد NTP انعطاف پذیری و توانایی آن در ترکیب شدن با دیگر فنّاوریها است (۲۰). با این حال این نوع پلاسما بەتنھايى معايب متعددى ازجملە بازدە انرژى كم، انتخاب گری پایین دی کسید کربن و به همان اندازه تولید ترکیبات جانبی دارد (۲۱, ۲۲). برای غلبه بر این مشکل، محققان مزایای NTP و کاتالیست را در تکنیکی به نام کاتالیست-پلاسما(Catalyst-Plasma) ادغام کردهاند که به یک موضوع داغ در حوزه تحقیقات در دهه اخیر تبدیل شده است (۲۳). هدف اصلی این تلفیق بررسی و دستیابی به سه جنبه راندمان حذف بالا(High Removal Efficiency)، انتخاب گری تولید دی کسید کربن بالا(High CO۲ Selectivity) و تعادل کربنی خوب(Good Carbon Balance) است (۲۴). در این سیستم می توان کاتالیست را در داخل(In- Plasma Out – Plasma) و یا پایین دست (Catalysis Catalysis) ^۵ منطقه تخلیه قرارداد (۲۵). در طول سالهای اخیر تجزیه فتوکاتالیستی ترکیبات آلی فرّار به طور گسترده ای موردمطالعه قرار گرفته است (۲۶). در 4 IPC

که انرژی ناشی از تخلیه الکتریکی و یا انرژی پرتوهای

¹ Volatile Organic Compounds (VOCs)

² None Thermal plasma(NTP)

³ Thermal Plasma

⁵ PPC

میان فرایندهای فتوکاتالیستی، استفاده از دیاکسید تیتانیوم، نسبت به سایر مواد نیمههادی، مناسب ترین گزینه است چراکه دارای فعالیت فتوکاتالیستی بالا، پایداری شیمیایی، بهای نسبتاً ارزان و دسترسی آسان است (۲۷-۳۰). برای افزایش راندمان حذف، دیاکسید تیتانیوم بر روی موادی مانند پشم شیشه، سیلیکا و الک های مولکولی نشانده می شود (۲۶). الکهای مولکولی مانند زئولیت ها بهعنوان كاتاليست و جاذبهاى بسيار مؤثر جهت حذف آلایندهها در صنایع شیمیایی و پتروشیمی مورداستفاده قرار می گیرند (۳۱). از خصوصیات عمده زئولیت ها مي توان به توانايي جذب ، تبادل يوني و فعاليت كاتاليستي اشاره کرد (۳۲). HZSM-۵ ترکیبی از چندین واحد پنتاسیل(Pantacil) است که بهوسیله پلهای اکسیژنی زنجیروار به یکدیگر متصل شدهاند. یک واحد پنتاسیل شامل ۸ حلقه پنجضلعی است. در این حلقهها رگههایی از سیلیس یا آلومینیوم هستند و اکسیژن پیوند بین این رگهها را ایجاد میکند (۳۳). زئولیت ZSM-۵ زئولیتی غنی از سیلیکات بوده که در مقادیر مختلفی از /SiO۲ AltO۳ سنتز می شود (۳۴, ۳۵). این زئولیت دارای پور سایز میانه در بین زئولیت هایی با پور سایز ریزودرشت است (۳۶, ۳۷).

با توجه به توسعه روزافزون صنایع شیمیایی و استفاده از ترکیبات آلی فرار از جمله تولوئن که منجر به افزایش مواجهه کارگران با این ماده گردیده است، هدف از انجام این مطالعه بررسی توانایی ترکیب فتوکاتالیست /TiO۲ م-HZSM و پلاسمای سرد در حذف بخارات تولوئن است.

🔳 روش کار

در این مطالعه تجربی، عملکرد زئولیت ۵-ZSM بهعنوان پایه فتوکاتالیست و همچنین عملکرد تلفیق فوتوکاتالیست ۵-TiOt/HZSM و پلاسمای سرد برای حذف بخارات تولوئن بهعنوان یک آلاینده شایع در محیطهای صنعتی موردبررسی قرارگرفت. بر اساس مطالعات صورت گرفته ، بخارات تولوئن به طور پیوسته

با غلظت ۲ ۵۸±ppm با دبی ۵/۰ لیتر بر دقیقه، رطوبت ۸-۶٪ و در دمای محیط به راکتور حاوی یک گرم فتوکالیست HZSM-۵/TiO۲ وارد گردید و فرایند حذف در ولتاژهای مختلف مورد بررسی قرار گرفت (۲۲, ۳۸). جهت بررسی کارایی حذف تولوئن با استفاده از فتوكاتاليست – پلاسما، از روش تخليه مانع دى الكتريك⁶ استفاده گردید. برای ساخت راکتور از میله فلزی استیل ضدزنگ بهعنوان الكترود داخل ، لايه استوانه از شيشه كوارتز بهعنوان لايه دىالكتريك و لايه مسى بهعنوان الكترود خارجي، استفاده شد. طول مؤثر راكتور يعنى منطقهای که کاتالیست در آن قرار گرفته و پلاسما اعمال اثر می کند، ۴ سانتیمتر بود. برای ایجاد اختلاف پتانسیل از منبع برق ولتاژ بالا با جریان AC، فرکانس ۱۰ کیلوهرتز، ولتاژ ۱۲٫۵ کیلوولت (۲۵ کیلوولت پیک تا پیک) و حداکثر جریان ۲۰ میلی آمپر استفاده گردید. تولوئن موردنیاز با خلوص ۹۹٪ از شرکت مرک آلمان و با غلظت ثابت ppm ۵۸±۲ توسط سیستم غلظت سازی دینامیک تولید شدو با فلوی ۵/۰ لیتر بر دقیقه در دما و فشار محیط به راکتور وارد شد. تخلیه دیالکتریک در راکتور با استفاده از منبع برق جریان مستقیم تولید شد. گاز حامل و همچنین گاز رقیق کننده در این مطالعه، هوای محیط بود که به ترتیب برای حذف رطوبت، ترکیبات آلی فرار و دیاکسید کربن از فیلترهای سیلیکاژل، زغال فعال و سدولایم عبور كرد. جهت سنجش غلظت بخارات تولوئن ايجادشده توسط سیستم دینامیک از دستگاه سنجش ترکیبات آلی فرار مدل Pho check Tiger ساخت شرکت ION Science كشور انگلستان با آشكارساز شعلهای يونی (Flame Ionization Detector) استفاده شد. پودر زئولیت ۵–ZSM از شرکتZeolites international تهیه شد و در آزمایشگاه به صورت گرانول درآمد ،. سپس در آون و دسیکاتور به ترتیب کلسینه و خشک گردید (۳۹). برای نشاندن دیاکسید تیتانیوم بر روی زئولیت ZSM-۵ از نمک آمونیوم تیتانیل اگزالات مونوهیدرات با فرمول شیمیایی (NH₂)2 TiO(C₂O₄)2. H₂O) وزن

۱°۳

⁶ Dielectric Barrier Discharge (DBD)

شکل ۱. دیاگرام سیستم آزمایشگاهی: (۱): فیلتر تصفیهکننده هوا، (۲): شیر دوطرفه، (۳): فلومتر، (۴): بابلر، (۵): پیشر چهار طرفه، (۶): شیر سهطرفه، (۷): راکتور پلاسما، (۸): لوله کوارتز، (۹): الکترود ولتاژ بالا، (۱۰): فتوکاتالیست. (۱۸)

مولکولی ۲۹۴ استفاده شد. سپس در درصدهای وزنی ۳ و ۸ درصد از نانوذرات وزن شده و بر روی زئولیت با استفاده از روش اشباع نشانده شد (۳۹). یک گرم از فتوکاتالیست HZSM-۵/Tio۲ تهیهشده و با نسبتها وزنی ۳ و ۸ درصد بهطور جداگانه در درون راکتور قرار داده شد. شکل ۱ سیستم آزمایشگاهی مطالعه مذکور را نشان میدهد.

بخارات تولوئن از منطقه پلاسمای فعال عبور داده شده و در آن منطقه تجزیه شدند و تولوئن باقی مانده در خروجی راکتور به طور مداوم توسط دستگاه قرائت مستقیم اندازگیری گردید همچنین برای اطمینان از مقادیر نشان داده شده توسط این دستگاه، تعدادی از نمونه ها توسط دستگاه گاز کروماتوگراف مدل Agilent ساخت کشور آمریکا مورد آنالیز قرار گرفت. سپس راندمان حذف بخارات تولوئن بر اساس معادله ۱ محاسبه گردید. این آزمایش در دمای محیط که از جمله نقاط قوت این مطالعه است و درصد رطوبت نسبی ۸-۶ درصد به عنوان کمترین رطوبت قابل دستیابی در شرایط آزمایشگاهی انجام شد. جهت پی بردن به خصوصیات فیزیکی و

فتوكاتاليست و همچنين نوع تعيين فاز وساختار زئوليت به ترتیب از از آزمون های میکروسکوپ الکترونی روبشی ^۷ (Scan Electron Microscopy) با استفاده از دستگاه HITACHI S-۴۱۶۰ FE-SEM,ساخت کشور ژاین، بت[^] (Brunauer-Emmett-Teller) با استفاده از دستگاه Tristar II ۳۰۲۰Analyser ساخت کشور آمریکا و پراش اشعه ایکس '(X Ray Diffraction) با استفاده از دستگاه AutoMATE II ساخت کشور ژاین، استفاده شد. آزمونهای مورد نظر پس از کلسینه کردن زئولیت و نشاندن ذرات دی اکسید تیتانیوم بر روی زئولیت در هر بار انجام شد (۴۰). در این مطالعه راندمان حذف در سه حالت پلاسمای خالی و تلفیق فتوکاتالیست و پلاسما در دو حالت ۳ و ۸ درصد وزنی در ۹ ولتاژ در محدوده ۴۰۰۰ تا ۸۰۰۰ هرتز با فاصله ۵۰۰ هرتز پس از تعیین ولتاژ تخلیه صورت گرفت و نتایج این سه حالت با یکدیگر مقایسه گردید.

7 SEM 8 BET

⁹ XRD

شكل ۲. الگوی پراش اشعه ایكس برای زئولیت HZSM:5 مورداستفاده (a): الگوی زئولیت مورداستفاده، (b): الگوی استاندارد زئولیت HZSM:5

Toluene removal efficiency(%) =
$$\frac{C_0 - C_t}{C_0} \times 100$$

غلظت اولیه تولوئن، غلظت تولوئن در C_0

فلوی جریان هوای ورودی به سیستم آزمایش و همچنین جریان هوای حاوی تولوئن به طور مداوم توسط فلومتر پایش گردید. دمای محفظه حاوی تولوئن با استفاده از دماسنج نوع ترموکوپل کنترل و تنظیم گردید. این دماسنج بهطور همزمان دمای داخل و خارج از محفظه این دماسنج بهطور همزمان دمای داخل و خارج از محفظه اکم نمونه با سه بار تکرار در هر ولتاژ ثبت و مورد تحلیل قرار گرفت.

🔳 يافته ها

مقایسه الگوی اشعه ایکس زئولیت ۵-HZSM با الگوی استادارد استفاده شد که نتایج نشان داد ماده ماده مورد HZSM-۵ زئولیت ۵-HZSM با نام معدنی ۵-HZSM Hydrogen معدنی ۵-Zeolite H-exchanged) (Jeongen و فرمول شیمیایی Peco- alumosilicate Hydrate و فرمول شیمیایی Si/Al است. نسب Si/Al در ان $H_{49.61}Al_{1.78}O_{216}Si_{94.22}$ T_{202} است. نسب Si/Al در ان $T_{21,78}O_{216}Si_{21,22}$ است. نسب Si/Al در ان $T_{21,78}O_{216}Si_{21,22}$ است. نسب Si/Al در ان $T_{21,78}O_{216}Si_{21,22}$ است. نسب Si/Al در ان $T_{22,22}$ این زئولیت و به دنبال آن عدم وجود سایت های $T_{21,22}$ این زئولیت و به دنبال آن عدم وجود سایت در ادامه فعال قابل ملاحظه برای اشغال شدن توسط مولکول های آورد شده است که با الگوی استاندارد ارائهشده در شکل آورد شده است که با الگوی استاندارد ارائهشده در شکل و تیز در زاویههای °9 – °7 = 60 و °25 – °25 = 62 XRD مشاهده می شود که از مشخصات الگو استاندارد ارائهارد

روش SEM بهعنوان روشی نیمه کمی، برای بررسی ساختار سهبعدی کاتالیست مورد استفاده قرار گرفت که

شكل ٣. تصاوير ميكروسكوپ الكتروني مربوط به فتوكاتاليست HZSM:5/Tio2

نمودار ۳. راندمان حذف بخارات تولوئن با استفاده از پلاسما ، پلاسما/فتوكاتاليست ۳ ٪ و پلاسما/فتوكاتاليست ۸ ٪

در شکل ۳ نشان داده شده است .

نتایج حاصل از آزمون BET نیز نشان دهنده مساحت سطحی ویژه به ازای هر گرم زئولیت، ۲۹۸٫۸ مترمربع و برای هر گرم فتوکاتالیست ۳ درصد و ۸ درصد به ترتیب ۲۱۲٫۸۰ و ۱۸۹٫۳۳ مترمربع بود. بالاترین راندمان حذف بخارات تولوئن برای پلاسما، پلاسما /۲iO۲–HZSM

۳٪ و پلاسما/ HZSM-۵/TiO۲ ۸٪ به ترتیب ۴۴,۹، ۷۵,۳۶ و ۶۶,۶۸ درصد در ولتاژ ۷۰۰۰ ولت به عنوان ولتاژ بهینه بدست آمد. HZSM-۵/TiO۲ ٪ بهترین راندمان حذف را نشان داد. همچنین با افزایش ولتاژ، راندمان حذف نیز افزایش یافت بهطوری که در ولتاژ ۷۰۰۰ ولت به حداکثرخود رسید (نمودار ۱).

🔳 بحث

درمطالعه حاضر سيستم تلفيقي فتوكاتاليست / پلاسما توانست ۷۵/۶۳ درصد از غلظت تولوئن ورودی را حذف كند. در هر سه حالت با افزایش ولتاژ، راندمان حذف بخارات تولوئن نیز روند افزایشی را نشان داد، زیرا با افزایش ولتاژ، انرژی در منطقه فعال پلاسما افزایش می یابد و سبب افزایش انرژی و تعداد الکترون ها می گردد که درنهایت منجر به بهبود فرایند حذف آلاینده ها می شود (۴۲). پایین ترین درصد حذف تولوئن در پلاسمای تنها به دست آمد. پس از اضافه کردن فتوکاتالیست راندمان حذف افزایش قابلملاحظهای را نشان داد، چرا که در پلاسمای تنها الکترون های پر انرژی تنها گونه های تخریب کننده تولوئن را تشکیل می دهند. در فرایند های فتوکاتالیستی و یاکاتالیستی در کنار الکترونهای پرانرژی مسيرهاى واكنشى بيشترى براى تخريب مولكولهاى تولوئن بوجود می آید. در این فرایندها ازن به دلیل قدرت اكسيداسيون بالايي كه دارد بهعنوان اكسيدكننده اصلى عمل مى كند. مولكول هاى ازن مى توانند توسط كاتاليست تجزیهشده و اتمهای اکسیژن با انرژی بالا را تولید کنند. از طرفی ترکیب فتوکاتالیستی مورداستفاده دارای قدرت جذب بالایی برای بخارات تولوئن است و این موضوع سبب افزایش زمانماند آلاینده در منطقه فعال پلاسما میشود. بنابراین زمان طولانی تری برای برخورد مولکولهای آلاینده با گونههای فعال واکنشی فراهم میشود (۲۲, ۴۳). Futamura و همکاران برای تجزیه ازن توسط فتوكاتالیست و تولید اكسیژن اتمی كه گونه بسیار مؤثری در واکنش های حذف است مسیر واکنشی زیر را پیشنهاد کردند(۴۴)(معادلات۴-۲):

$$O_3 + e \rightarrow O_e + O_2 \tag{(1)}$$

$$O_e + O_3 \rightarrow O_2 + O_{2e} \tag{(7)}$$

$$O_{2e} \rightarrow O_2 + e$$
 (f)

فصلنامه بهداشت و ایمنی کار، مِلد ۱۱/ شماره ۲/ تابستان ۱۴۰۰

زمانی که فتوکاتالیست در منطقه پلاسما قرار می گیرد بر اساس معادلات بالا غلظت ازن تولیدی کاهش پیدا می كند. در مطالعه Maciuca و همكاران نيز پلاسما بدون فتوكاتالیست تنها توانست ۳۹/۲ درصد از ایزووالر آلدئید (با غلظت ۵۰ ppm) را حذف کند (۴۵). در مطالعه Li همکاران پلاسما بدون فتوکاتالیست حدود ۴۰ درصد از بنزن ورودی به راکتور را حذف کرد (۴۶). در مطالعهای که Delagrange و همکاران انجام دادند پلاسمای بدون استفاده از کاتالیست تنها توانست ۳۶درصد از تولوئن با غلظت ۲۴۰ ppm را در حذف کند (۴۷). بنابراین بر اساس مطالعات ذکر شده پلاسمای تنها قادر است کمتر از ۵۰ درصد از غلظت تولوئن ورودی به راکتور را حذف کند و همین موضوع سبب افزایش گرایش به استفاده از فتوكاتاليست و يا كاتاليست در تلفيق با پلاسما شده است. در مطالعه Kang و همکاران حذف تولوئن در غلظت ppm ۱۰۰۰ با استفاده از فتوکاتالیست دیاکسید تیتانیوم ۳ درصد وزنی بر پایه گویهای شیشهای در ولتاژهای مختلف بررسی شد. افزایش ولتاژ روند افزایشی را در راندمان حذف نشان داد که تایید کننده نتایج مطالعات حاضر است. در این درصد وزنی در ولتاژ ۱۳ کیلوولت، تلفیق فتو کاتالیست /پلاسما توانست ۷۰ درصد از تولوئن ورودی را حذف کند که افزایش قابل توجهی را نسبت به ۲۰ درصد راندمان حذف در حالت بدون کاتالیست نشان داد و تائید کننده افزایش قابل توجه راندمان با اضافه کردن فتوکاتالیست به پلاسما است. در مطالعه حاضر در این درصد وزنی راندمان حذف، ۷۵درصد به دست آمد (۴۸). مطالعه Haung و Daiqi نيز نشان داد كه افزودن فتوكاتاليست دى كسيد تیتانیوم (۰/۲۵ درصد وزنی) و ازن خالص بعد از پلاسما توانست ۷۷/۶ درصد از تولوئن ورودی در غلظت ppm با دبی ۰٫۲ لیتر بر دقیقه را حذف کند. درحالیکه در مطالعه حاضر بدون استفاده از جریان گاز ازن خالص به همراه آلاینده ۷۵ درصد از آلاینده ورودی حذف گردید (۴۹). در مطالعه Lee و همکاران ترکیب فتوکاتالیست TiOt/AltOr راندمان بالاتری در حذف بنزن نسبت به

راضیه جانی زاده و همکاران

حالات فتوكاتاليست تنها و پلاسماي تنها نشان داد، اين ترکیب توانست حدود ۵۰ درصد از تراکم بنزن ۱۰۰ ppm به راکتور DBD را حذف کند که نسبت به حالت بدون فتوكاتاليست ۱۰ درصد افزايش را نشان داد (مقاله LEE). در مطالعه Maciuca و همکاران که با عنوان اثر تقویتی تلفیق فتوکاتالیست/پلاسما در حذف غلظتهای پایین VOC در سال ۲۰۱۲ انجام شد، ppm۵۰ از ایزووالر آلدئید با استفاده از تلفیق فتوکاتالیست دی تیتانیوم سوار شده بر فایبر گلاس مورد آزمایش قرار گرفت. در حالت پلاسمای بدون فتوكاتاليست اين سيستم تنها قادر بود ٣٩/٢ درصد را حذف كند و با استفاده از تلفيق فتوكاتاليست /پلاسما، ۴۴/۲ درصد از آلاینده را حذف کرد (۴۵, ۵۰). از طرفی در صورت عدم استفاده از فتوكاتاليست با پلاسما براي رسيدن به این درصد از راندمان حذف قطعاً به مقادیر بالایی از ولتاژ برای دستیابی به انرژی کافی، نیاز است، لذا استفاده از فتوکاتالیست سبب صرفهجویی در مصرف انرژی شده است. یکی دیگر از دلایل بالا بودن راندمان حذف این است که استفاده از تخلیه مانع دیالکتریک سبب توزیع یکدست الکترونهای پرانرژی در سرتاسر منطقه تخلیه و بنابراین بهبود برخورد این الکترونها با آلاینده و دیگرگونهها می شود (۲۷, ۵۱). در مطالعه Kang و همکاران تلفیق فتوكاتالیست/پلاسما توانست در ولتاژ ۱۳ كیلوولت میزان ۷۰ درصد از تولوئن ورودی با غلظت ۱۰۰۰ ppm را حذف کند (۴۸) که در مقایسه با مطالعه حاضر باوجود اختلاف ولتاژ بیش از ۶ کیلوولت، راندمان پایین تری حاصل شد. در یژوهش Sun و گروهش که از پلاسما بهعنوان منبع

2016;184:355-63.

- Fan X, Zhu T, Wang M, Li X. Removal of lowconcentration BTX in air using a combined plasma catalysis system. Chemosphere. 2009;75(10):1301-6.
- Zhu B, Li X-S, Liu J-L, Liu J-B, Zhu X, Zhu A-M. Insitu regeneration of Au nanocatalysts by atmosphericpressure air plasma: Significant contribution of water vapor. Applied Catalysis B: Environmental. 2015;179:69-77.
- 5. Sahranavard Y, Zare S, Kalantary S, Omidi L, Karami

نور جهت فعال کرد دی کسید تیتانیوم بر روی زغال فعال استفاده کردند، افزایش ولتاژ سبب افزایش راندمان حذف شد . در مطالعه آن ها بالاترین راندمان حذف در ۸ کیلوولت ۲۷/۸۹ درصد و در ولتاژ ۱۰ کیلوولت ۸۰/۹۱ درصد به دست آمد (۵۲)، در حالی که در این پژوهش، در ۷ کیلوولت، ۵۷ درصد از تولوئن ورودی حذف شد، که مقدار قابل قبول و مطلوبی است.

🔳 نتيجه گيرى

تلفیق فتوکاتالیست /پلاسما در این مطالعه توانست ۷۵ درصد از غلظت تولوئن ورودی را حذف کند که نتیجه قابل قبول و مطلوبی است؛ بنابراین این تلفیق، روشی مناسب برای حذف آلایندههای فرار ازجمله تولوئن است. این راهکار میتواند جایگزین مناسبی برای روشها ی نیازمند به زمان، هزینه و انرژی بالا باشد. این مطالعه نشان داد که استفاده از تلفیق پلاسما/فتوکاتالیست حتی بدون نیاز به منبع اشعه ماوراء بنفش خارجی، توانایی حذف درصد بالایی از بخارات تولوئن را دارد و می تواند روش مقرون به صرفه ای برای این منظور باشد. هرچند که انجام مطالعات دیگری جهت بهینه سازی هر چه بیشتر این سیستم مورد نیاز است.

🔳 تشکر و قدردانی

از گروه بهداشت حرفه ای دانشگاه تربیت مدرس که زمینه را برای انجام این مطالعه فراهم کردند تشکر و قدردانی به عمل می آید.

\equiv **REFERENCES**

- Shams SR, Jahani A, Moeinaddini M, Khorasani N. Air carbon monoxide forecasting using an artificial neural network in comparison with multiple regression. Modeling Earth Systems and Environment. 2020;6(3):1467-75.
- Jiang N, Hu J, Li J, Shang K, Lu N, Wu Y. Plasmacatalytic degradation of benzene over Ag–Ce bimetallic oxide catalysts using hybrid surface/packed-bed discharge plasmas. Applied Catalysis B: Environmental.

M. Determining Benzene, Toluene, Ethylbenzene and Xylenes (BTEX) Concentrations in the Hydrometallurgical Environment of Sarcheshmeh Copper Complex. Journal of Occupational Hygiene Engineering. 2016;2(4):9-13.

- Zhang Z, Jiang Z, Shangguan W. Low-temperature catalysis for VOCs removal in technology and application: A state-of-the-art review. Catalysis Today. 2016;264:270-8.
- Wu J, Sun W, Cao L, Yang J. Removal of highly concentrated toluene from flue gas by an anodesupported solid oxide fuel cell reactor to generate electricity. Chemical Engineering Journal. 2016;301:334-41.
- 8. Dorsey A. Toxicological profile for toluene. 2000.
- Agency. USEP. Integrated Risk Information System (IRIS) on Toluene. National Center for Environmental Assessment, Office of Research and Development, Washington, DC. 2005.
- SERVICES USDOHAH. TOXICOLOGICAL PROFILE FOR TOLUENE. 2017.
- Li Y, Fan Z, Shi J, Liu Z, Shangguan W. Post plasmacatalysis for VOCs degradation over different phase structure MnO 2 catalysts. Chemical Engineering Journal. 2014;241:251-8.
- Sharma A, Lee B-K. Structure and activity of TiO 2/FeO co-doped carbon spheres for adsorptive-photocatalytic performance of complete toluene removal from aquatic environment. Applied Catalysis A: General. 2016;523:272-82.
- Harling AM, Glover DJ, Whitehead JC, Zhang K. The role of ozone in the plasma-catalytic destruction of environmental pollutants. Applied Catalysis B: Environmental. 2009;90(1):157-61.
- Fiedler J, Lietz E, Bendix D, Hebecker D. Experimental and numerical investigations of a plasma reactor for the thermal destruction of medical waste using a model substance. Journal of Physics D: Applied Physics. 2004;37(7):1031.
- E. Gomeza b, D. Amutha Rania, C.R. Cheesemanb, D. Deeganc, M. Wisec, A.R. Boccaccinia, Thermal plasma technology for the treatment of wastes: A critical review. Journal of Hazardous Materials. 2009;161:614–26.
- Veerapandian SK, Leys C, De Geyter N, Morent R. Abatement of VOCs using packed bed non-thermal

plasma reactors: a review. Catalysts. 2017;7(4):113.

- Nehra V, Kumar A, Dwivedi H. Atmospheric nonthermal plasma sources. International Journal of Engineering. 2008;2(1):53-68.
- Tang X, Feng F, Ye L, Zhang X, Huang Y, Liu Z, et al. Removal of dilute VOCs in air by post-plasma catalysis over Ag-based composite oxide catalysts. Catalysis today. 2013;211:39-43.
- Mok Y, Kim D. Treatment of toluene by using adsorption and nonthermal plasma oxidation process. Current Applied Physics. 2011;11(5):S58-S62.
- Whitehead JC. Plasma catalysis: a solution for environmental problems. Pure and Applied Chemistry. 2010;82(6):1329-36.
- Dang X, Huang J, Cao L, Zhou Y. Plasma-catalytic oxidation of adsorbed toluene with gas circulation. Catalysis Communications. 2013;40:116-9.
- Huang H, Ye D, Leung DY, Feng F, Guan X. Byproducts and pathways of toluene destruction via plasmacatalysis. Journal of Molecular Catalysis A: Chemical. 2011;336(1):87-93.
- Vandenbroucke AM, Morent R, De Geyter N, Leys C. Non-thermal plasmas for non-catalytic and catalytic VOC abatement. Journal of hazardous materials. 2011;195:30-54.
- 24. Kim H-H, Teramoto Y, Negishi N, Ogata A. A multidisciplinary approach to understand the interactions of nonthermal plasma and catalyst: A review. Catalysis Today. 2015;256:13-22.
- 25. Van Durme J, Dewulf J, Demeestere K, Leys C, Van Langenhove H. Post-plasma catalytic technology for the removal of toluene from indoor air: Effect of humidity. Applied Catalysis B: Environmental. 2009;87(1):78-83.
- Yao S, Kuo H. Photocatalytic Degradation of Toluene on SiO 2/TiO 2 Photocatalyst in a Fluidized Bed Reactor. Procedia Engineering. 2015;102:1254-60.
- Pham T-D, Lee B-K. Novel adsorption and photocatalytic oxidation for removal of gaseous toluene by V-doped TiO 2/PU under visible light. Journal of hazardous materials. 2015;300:493-503.
- Kim K-D, Dey NK, Seo HO, Kim YD, Lim DC, Lee M. Photocatalytic decomposition of toluene by nanodiamond-supported TiO 2 prepared using atomic layer deposition. Applied Catalysis A: General. 2011;408(1):148-55.

فصلنامه بهداشت و ایمنی کار، جلد ۱۱/ شماره ۲/ تابستان ۱۴۰۰

Downloaded from journals.tums.ac.ir on 2024-10-05

- Haider AJ, Jameel ZN, Al-Hussaini IH. Review on: titanium dioxide applications. Energy Procedia. 2019;157:17-29.
- 30. Najarian F, Golbabaei F, Ghahri A, Azam K. Comparative study of the Sevoflurane Asorption Capacity on Carbon Media Impregnated with Titanium Oxide Nanoparticles. Journal of Health and Safety at Work. 2019;9(4):283-97.
- Czaplewski KF, Reitz TL, Kim YJ, Snurr RQ. Onedimensional zeolites as hydrocarbon traps. Microporous and Mesoporous Materials. 2002;56(1):55-64.
- 32. Schüth F, Schmidt W. Microporous and mesoporous materials. Advanced Materials. 2002;14(9):629-38.
- Bekkum Hv. Zeolites and Ordered Mesoporous Materials. Progress and Prospects. 2005;157.
- 34. Simakova I, Demidova YS, Simonov M, Niphadkar P, Bokade V, Devi N, et al. Mesoporous carbon and microporous zeolite supported Ru catalysts for selective levulinic acid hydrogenation into γ-valerolactone. Catalysis for Sustainable Energy. 2019;6(1):38-50.
- 35. Iravani H, Jafari MJ, Zendehdel R, Khodakarim S, Rafieepour A. Removing H2S gas from the air stream using zeolite ZSM-5 substrate impregnated with magnetite and ferric nanoparticles. Journal of Health and Safety at Work. 2020;10(1):24-36.
- Hu C, Zhang H, Wu S, Xiao R. Molecular shape selectivity of HZSM-5 in catalytic conversion of biomass pyrolysis vapors: The effective pore size. Energy Conversion and Management. 2020;210:112678.
- Argauer RJ, and Landolt, G. It., U. S. Patent 3,702,886.
 1972.
- Guo Y-f, Ye D-q, Chen K-f, He J-c. Toluene removal by a DBD-type plasma combined with metal oxides catalysts supported by nickel foam. Catalysis today. 2007;126(3-4):328-37.
- Takeuchi M, Kimura T, Hidaka M, Rakhmawaty D, Anpo M. Photocatalytic oxidation of acetaldehyde with oxygen on TiO 2/ZSM-5 photocatalysts: effect of hydrophobicity of zeolites. Journal of Catalysis. 2007;246(2):235-40.
- Xu X, Wang P, Xu W, Wu J, Chen L, Fu M, et al. Plasmacatalysis of metal loaded SBA-15 for toluene removal: Comparison of continuously introduced and adsorptiondischarge plasma system. Chemical Engineering Journal. 2016;283:276-84.
- 41. Treacy MM, Higgins JB, von Ballmoos R. Collection of simulated XRD powder patterns for zeolites. Zeolites.

1996;5(16):330-802.

- 42. Krisnandi YK, Nurani DA, Reza M, Samodro BA, Susianto N, Putrananda AT, et al. Partial Oxidation of Methane to Methanol on Cobalt Oxide-Modified Hierarchical ZSM-5. Methane-Synthesis, Conversion and Utilization: IntechOpen; 2019.
- 43. Klionsky DJ, Abdelmohsen K, Abe A, Abedin MJ, Abeliovich H, Acevedo Arozena A, et al. Guidelines for the use and interpretation of assays for monitoring autophagy. Autophagy. 2016;12(1):1-222.
- Futamura S, Einaga H, Kabashima H, Hwan LY. Synergistic effect of silent discharge plasma and catalysts on benzene decomposition. Catalysis Today. 2004;89(1):89-95.
- 45. Maciuca A, Batiot-Dupeyrat C, Tatibouët J-M. Synergetic effect by coupling photocatalysis with plasma for low VOCs concentration removal from air. Applied catalysis B: environmental. 2012;125:432-8.
- 46. Byung-Yong Lee a S-HPa, Sung-Chul Lee a,Misook Kangb, Suk-Jin Chounga. Decomposition of benzene by using a discharge plasma–photocatalyst hybrid system. Catalysis Today. 2004;93–95:769–76.
- Delagrange S, Pinard L, Tatibouët J-M. Combination of a non-thermal plasma and a catalyst for toluene removal from air: Manganese based oxide catalysts. Applied Catalysis B: Environmental. 2006;68(3):92-8.
- 48. Misook Kang B-JK, Sung M. Cho1, Chan-Hwa Chung,Byung-Woo Kim, Gui Young Han, Ki Joon Yoon. Decomposition of toluene using an atmospheric pressure plasma/TiO2 catalytic system

Journal of Molecular Catalysis A. 2002;180:125-32.

- 49. H Huang DY. Combination of photocatalysis downstream the non-thermal plasma reactor for oxidation of gasphase toluene. Journal of hazardous materials. 2009.
- 50. An HTQ, Huu TP, Le Van T, Cormier JM, Khacef A. Application of atmospheric non thermal plasma-catalysis hybrid system for air pollution control: Toluene removal. Catalysis Today. 2011;176(1):474-7.
- Karatum O, Deshusses MA. A comparative study of dilute VOCs treatment in a non-thermal plasma reactor. Chemical Engineering Journal. 2016;294:308-15.
- 52. Sun R-B, Xi Z-G, Chao F-H, Zhang W, Zhang H-S, Yang D-F. Decomposition of low-concentration gas-phase toluene using plasma-driven photocatalyst reactor. Atmospheric Environment. 2007;41(32):6853-9.

فصلنامه بهداشت و ایمنی کار، جلد ۱۱/ شماره ۲/ تابستان ۱۴۰۰